

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО І СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

ID 2696

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	071 Облік і оподаткування (бакалавр)	Назва освітньої програми	Діджитал-облік та консалтинг (2024)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. бухгалтерського обліку та аудиту (ОА)

Викладач/викладачі

Бойко Остап Богданович, доктор філософії, старший викладач, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	формування теоретичних знань з бухгалтерського обліку та навичок поглибленої перевірки правильності оформлення документів, співставлення даних бухгалтерських реєстрів із даними первинних документів, відповідності оформлення господарських та фінансових операцій вимогам чинного законодавства.
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов. - Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. - Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості. - Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.
Програмні результати навчання з ОП	<ul style="list-style-type: none"> – розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств; – розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності; – вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 3; лекції — 16 год.; практичні заняття — 16 год.; самостійна робота — 58 год.; Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 3; лекції — 6 год.; практичні заняття — 4 год.; самостійна робота — 80 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 4; семестр — 7; Вибіркова дисципліна; кількість модулів — 2;

Форма контролю	Поточний контроль: опитування, розв'язування задач, дискусії, презентації, модульний контроль (тестування) Підсумковий контроль: залік
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Ефективність засвоєння змісту дисципліни « Господарське законодавство і судово-бухгалтерська експертиза» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Основи обліку та оподаткування», «Статистика», «Економіка підприємств», «Економічний аналіз», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», «Правове регулювання господарської діяльності»
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Студент повинен бути впевненим користувачем прикладних програм MicrosoftOffice, науково-технічна бібліотека ТНТУ, ноутбук, мультимедійний проектор

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
<hr/>		
Лекція 1. Тема 1. Теоретико-методологічні засади судової економічної експертизи		
1.1. Судова експертиза: сутність, законодавчо-нормативне регламентування, класифікація		
1.2. Судово-бухгалтерська експертиза: сутність, предмет та об'єкти дослідження	2	0,5
1.3. Завдання судово-бухгалтерської експертизи та основні поняття, що виносяться на її дослідження		
1.4. Порівняння судово-бухгалтерської експертизи, ревізії та аудиту		
<hr/>		
Лекція 2. Тема 2: Організаційні засади судово-бухгалтерської експертизи		
2.1. Організація судово-експертної діяльності в Україні		
2.2. Зарубіжний досвід організації судово-експертної діяльності		
2.3. Порядок атестації та класифікаційні вимоги до судових експертів	2	0,5
2.4. Права, обов'язки та відповідальність судових експертів		
2.5. Підстави та порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи		
2.6. Класифікація судово-бухгалтерської експертизи		
2.7. Етапи проведення судово-бухгалтерської експертизи		
<hr/>		
Лекція 3. Тема 3. Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи		
3.1. Зміст експертного дослідження в судово-бухгалтерській експертизі	2	0,5
3.2. Загальні методи дослідження в судово-бухгалтерській експертизі		
3.3. Спеціальні методи дослідження в судово-бухгалтерській експертизі		
<hr/>		
Лекція 4. Тема 4. Види документів та їх дослідження в судово-бухгалтерській експертизі		
4.1. Сутність поняття «документ» в бухгалтерському обліку, його призначення та види документів за якістю складання	2	0,5
4.2. Формальні ознаки порушень при складанні документів		
4.3. Особливості дослідження неофіційної бухгалтерської документації		
4.4. Техніко-криміналістичне дослідження документів: встановлення змін, текстів, підробок		
<hr/>		
Лекція 5. Тема 5. Організація дослідження та узагальнення висновків судово-бухгалтерської експертизи		
5.1. Організація досліджень з судово-бухгалтерської експертизи та оформлення їх результатів		
5.2. Висновок експерта-бухгалтера, його структура та методика складання	2	1

- 5.3. Особливості складання висновку експертизи
5.4. Оцінка висновку експерт-бухгалтера слідчим

Лекція 6. Тема 6. Експертне дослідження операцій з коштами та за розрахунками		
6.1. Мета і основні завдання судово-бухгалтерської експертизи готівково-розрахункових операцій	2	1
6.2. Об'єкти експертного дослідження операцій із коштами та за розрахунками		
6.3. Методичні прийоми експертного дослідження операцій із коштами та за розрахунками		
Лекція 7. Тема 7. Експертне дослідження операцій з основними засобами та з малоцінними і швидкозношуваними предметами		
7.1. Основні завдання, які розв'язує судово-бухгалтерська експертиза щодо стану та операцій з основними засобами та МШП	2	1
7.2. Об'єкти досліджень судово-бухгалтерської експертизи		
7.3. Основні джерела інформації		
7.4. Методи та прийоми експертного дослідження		
Лекція 8. Тема 8. Методика дослідження судово-бухгалтерською експертизою інших фінансово-господарських операцій	2	1
8.1. Експертне дослідження операцій з товарно-матеріальними цінностями		
8.2. Експертне дослідження нарахування та сплати податків і зборів.		
	РАЗОМ:	16 6

Практичні заняття (теми)	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Тема 1. Теоретико-методологічні засади судової економічної експертизи	2	0,5
Тема 2: Організаційні засади судово-бухгалтерської експертизи	2	0,5
Тема 3. Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи	2	0,5
Тема 4. Види документів та їх дослідження в судово-бухгалтерській експертизі	2	0,5
Тема 5. Організація дослідження та узагальнення висновків судово-бухгалтерської експертизи	2	0,5
Тема 6. Експертне дослідження операцій з коштами та за розрахунками	2	0,5

Тема 7. Експертне дослідження операцій з основними засобами та з малоцінними і швидкозношуваними предметами	2	0,5
Тема 8. Методика дослідження судово-бухгалтерською експертизою інших фінансово-господарських операцій	2	0,5
РАЗОМ:	16	4

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять
 опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції
 підготовка та складання заліку, презентацій, тестування

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова:

1. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змін. та доп.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України. 2010. Редакція від 21.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV зі змін. та доп. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий кодекс України. 2011. Редакція від 01.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Цивільний кодекс України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page>
6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 9. ст. 50. Редакція від 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 40. ст. 365. Редакція від 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
8. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 Консолідована фінансова звітність. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/20.htm>
10. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 р. № 1390/27835. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE27835>
11. Мумінова-Вавіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Бібліотека електронних підручників. URL: <https://e-pidruchniki.com/book/sudovo-bukhhalterska-ekspertyza>
12. Опорний конспект лекцій в таблицях та рисунках з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» /укладачі О.В. Топоркова, Т.О. Євраш, О.О. Говоруха. Х.: ХДУХТ, 2019. 108 с.

Допоміжна:

1. Гула Л., Михалюк О. Характеристика судово-бухгалтерської експертизи. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/aug/17864/20.pdf&ved=2ahUKEwiroobss_qIAxUY7QIHHSUSK3A4FBAWegQIFRAB&usg=AOvVaw0iw3Yjwul5KkGK88kLI0vb
2. Методика експертного дослідження операцій на рахунку у банку. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/5127880/page:19/>
3. Молчанов В.І., Молчанова В.П. Класифікація судових експертиз. Молодий вчений. 2020. № 4 (80). С. 461-464.
4. Пілюков Ю.О. Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні. URL: <http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/article/view/905/891>
5. Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи. Бібліотека електронних підручників. URL: <https://e-pidruchniki.com/content/predmet-i-metod-sudovo-buhgalterskoyi-ekspertyzy.html>
6. Разборська О.О., Даценко Г.В., Ксьонша А.В. Особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи операцій із грошовими коштами. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 2. С. 720-724.
7. Романів С.Р., Голяш І.Д. Основні напрями вдосконалення правового регулювання судово-економічної експертизи в Україні. Економіка і суспільство.

2017. Вип. 10. С. 796-802.

8. Терехова В.Ю. Правоохоронні відносини у сфері економічної безпеки (в контексті роботи бюро економічної безпеки України). Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2022. Т 33 (72). С. 29-33.

9. Шевчук Г.В. Послідовність дослідження операцій із нарахування та виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ. Правовий часопис Донбасу. 2022. № 1 (78). С. 191-199.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. ЕНК (ID 2696) <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2. Журнал «Ефективна економіка» URL: www.economy.nayka.ua

3. Журнал «Економіка та суспільство» URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/>

4. Журнал «Сучасні підходи до управління підприємством» URL: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/about>

5. Журнал «Економіка та управління підприємствами» URL: <https://e-u.in.ua/ua/nauka/zhurnal-z-ekonomichnih-nauk-ekonomika-i-upravlinnja/>

6. Законодавство України URL: www.ukrpravo.com

7. Офіційний сайт державної служби статистики України: Головне управління статистики у Тернопільській області URL: <http://www.te.ukrstat.gov.ua/>

8. Офіційний сайт «Державна служба статистики України» URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

10. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

11. Український фінансовий портал «Фінанси України» URL: www.finance.com.ua

12. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: thedigital.ua/ministry.

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; залік. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно , так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Здобувач має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
17	20		18	17			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів		
Тема 1	Практичне заняття №1	5	Тема 5	Практичне заняття №5	5		
Тема 2	Практичне заняття №2	5	Тема 6	Практичне заняття №6	5		
Тема 3	Практичне заняття №3	5	Тема 6	Практичне заняття №7	5		
Тема 4	Практичне заняття №4	5	Тема 6	Практичне заняття №8	5		

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ОА, протокол №1 від «30» серпня 2024 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. екон. наук, доцент кафедри ОА

Тетяна КОРОЛЮК